

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Hieronymus, Sammelhandschrift - Cod. Aug. perg. 197

Hieronymus, Sophronius Eusebius

[S.l.], [9. Jh.]

Hieronymus, Epistola LXXVII

[urn:nbn:de:bsz:31-1685](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-1685)

Nihil tristius. nihil tristitia suauius. Itaque pallor in facie
erat. ^{cū} uero continentiam indicet non redoleat. O stentationem
sermo silens. & silentium loquens. nec citius neccitius incessus.
Idest ^m se ^m p̄ habitus neglectam undicies. et inculta ueste cultus ipse
sine cultu solauit suae. ^{de} Qualitate promeruit. ^h & urbe pompe lar
ciae ditiarum in qua humilem eē miseria est & bonieam
predicentur & mala detrahere non audeant. Uidus eam imi
tentur & uirgines. maritq̄ colant. noxiae timeant. suscipiant
sacerdotes.

HIIR ADOCEANUM DE MORTE FABIO LAI

Plures annis sunt quos super dormitionem. blefille paulam uenera
bilem feminam recentia adhuc dūbiere consolatus sum; Quae
stae
etatis circulus uoluitur. Ex quo ad eliodorum ep̄m nepotiani
scribens ep̄tasma. Quicquid habere in uirum posui nullum
tunc dolore consumpsit; unde ^h ferme biennium p̄ amatio
meo ^{de} p̄p̄tatio. ^u subita peregrinatione pauline breuem
ep̄stolam dedi. Irubescens ad disertissimum uirum plura
loqui; & ei sua ingerere; non tantam consolari amicum uide
rer. quam stulta iactantia docere perfectum. Nunc mihi
filioceane uolenti & ultra ad p̄tenti. debitum munus impa
nis. quod pronouitate uirtutum. ueterū ^{nou} materiam. faci
at; in illis enim ^{ut} p̄parentis affectus. uel meror aut nuli.
uel desiderium mariti temperandū fuit & p̄ diuersitate in
personarum. diuersa descripturis adhibere medicamina; In p̄
sentiarum tra. ^o dis mihi fabiolam laudem xp̄ianorum. mi
raculum gentium. luctum pauperum. solatium monachorū;
quicquid primum arripuero. sequentiū comparatione uilescit;

74

telumum predicem / sed preualefcunt elemofine; humilita
tem laudem: fed maioreff ardor fidei; Dicam ^{ap} petitas
sordef. & in condemnationem uestium stricarum. blebium
cultum & feruilia indumenta que fita. plus est animum
deposuisse quam cultum, difficilius adrogantia. quam auro
caremus & gemmis; his enim abiectis. interdum gloriosis tu
memus sordibus. & uendibilem paupertatem. populari au
rem offerimus; celata uirtus & in conscientia. nota secreta
dm̄ solum iudicem respicit. Unde mihi efferenda preco
nis. & ordine rectorum preter missa tota de conuersionis ac
penitentia incunabilis adsumenda; alius forsitan scoly me
mor. quantum maximum. unus qui nobis cunctando resti
tuit rem publicam. & totam fabiorum gentem. profer
ret in medium. diceret pugnas. describere prelia. & per
tanta nobilitatis gradus fabiolam uenisset uictaret. ut
quod in uirga non poterat. in radicibus demonstraret. Ego
diuersoru bethlemitici. & presepi dominici amator. in quo
uirgo puerpera dm̄ fudit infantem. ancilla xpi non deno
bilitate ueteris historie sed de ecte humilitate producam. et
quis statim in principio quasi scapulus quidam & procella
mihi obtrektorum eius opponitur. quod scdm sortita
matrimonium prius reliquit. non laudabo conuersam. nisi
ream absoluero. Tanta prior maritus uitia habuisse nar
ratur. Et nec scortorum quidem & uile mancipium.
ea sustinere posset. Que si uoluero dicere. perdam uir
tutem femine. que mala luit culpam subire discidi.
Quam quandam corporis sui infamaret partem. & macu

Abi. pobilitate

las eius detergere hoc solum proferam. quod uerecun-
de matronę & xpianę satis est. p̄cepit dñs uxorem
non debere dimitti. excepta causa fornicationis. & si di-
missa fuerit manere inuupta, quicquid uiris iubetur.
hoc consequenter redundat ad feminas. neq; enim adulte-
ra uxor dimittenda est. & uir moechus ^{tenendus}, si quis
meretrici iungitur. unum corpus facit; ergo que scortum
inpuroq; sociatur. unum cum eo corpus efficitur. alię
sunt leges cesarum. alię ihu xpi; aliud papę manus. ali-
ud paulus noster p̄cepit; apud illos ^{in uiris} impudicitię frena
laxantur. & solo stupro atq; adulterio condemnato. pas-
sim per lupanaria & ancillulas libido permittitur. qua-
si culpam dignitas faciat non uoluptas, apud nos quę non
licet. feminisq; non licet uiris. & eadem seruitus pari
conditione censetur. Dimisit ergo ut auit uitiosum
dimisit illius & illius criminis noxiam. dimisit p̄ene quod
clamante uicina uxor sola non prodidit. siñ autem ar-
guitur quare repudiato marito non inuupta perman-
serit. facile culpam fatebor. dum tamen referam neces-
sitatē. melius est inquit apostolos nubere. quam uiri
adulescentula erat. ueritatem suam seruare non po-
terat. uidebat aliam legem in membris suis repugnan-
tem legi mentis suę. & se uinctam atq; captiuam ad coi-
tum ^{trahi} mariti. Melius arbitrata est aperte confiteri in-
becillitatem suam. & umbram quandam miserabilis subire
coniugii. quam sub gloria uniuersę opera exercere me-
reticam. Idem apostolos uult uiduas adulescentulas

nubere. filios procreare. Nullam dare occasionem ma-
 ledicti gratia. & protinus cur hoc uellit exponit. Iam enī
 quędam abierunt retro post satanam. Igitur & fabiola
 qui a persuaserat sibi. & putabat uirum iure a se dimissū.
 nec euangelii uigorem nouerat. in quo nubendi uniuersa
 causatio uiuentibus uiris feminis amputatur: dum multa
 diaboli uetat uulnera. unum incauta uulnus accepit; sed
 quid ego in abolitis & antiquis moror quęrens excusare
 culpam. Cuius penitentiam ipsa confessa est; quis
 hoc crederet. ut post mortem secundi uiri in semetipsa re-
 uersa. quocumque solent uidue negligentes iugo seruitu-
 tis excusso. Agere se liberius adhibere balnea suoli-
 tare pplatea suultu circum ferre meretrici
 os. faccum induere; terrore publice fateretur.
 et tota urbes spectante romana ^{die.} ante pascha in basica
 quādam laterani ^{cera} quęteriano truncatus est gladio. sta-
 ret in ordine penitentium. episc. & pbr. & omni populo
 conlacrimanti. sparsa crine orāurida. squalidas manus.
 sordida colla submittere. que peccata. flocus iste non purge-
 at. quas inueteratas maculas hec lamenta non abluant.
 perus trina negatione trina confessione deleuit.
 Aaron sacrilegium & conflato ex auro uertuli caput. frater-
 ne correxere preces. Dauid scilicet & mansuetis simi uiri
 homicidium pariter & adulterium. Quod dierum emen-
 dabat famis. Iacebat in terra uoluitabatur incinere. & ob-
 litus regie potestatis. lumen quęrebat in tenebris. illūq;
 tantum respiciens. quem offenderat lacrimabili uoce

dicebat. Tibi soli peccaui & malum coram te feci.
& redde mihi letitiam salutaris tue. & spū principali
confirmame; atque ita factum est. ut quime. ^{pruſ} docu
erat uirtutibus suis. quomodo stans non caderem. doce
ret perpenitentiam quomodo cadens resurgere; quid
tam impiū legimus inter reges. quam achab. de quo scriptu
ra dicit Non fuit alius talis ut achab. qui uenundatus est
ut faceret malum in conspectu dñi; hic enim ^u propter san
guinem nabēthe ter correptus fuisset ab helia. & uidiſ
set iram dñi per prophetam; occidisti. ^{Inquit} insuper & possedisti;
& ecē ego inducam super te malā & dimittā posteriora
tua. & rēq; scidit uestimenta sua & operuit cilicio
carnem suam. ieiunauit in sacco & ambulabat dimisso
capite; Tunc factus est sermo dñi ad heliam thesbiten
dicens. Nonne uidisti humiliatum achab coram me?
quia ergo humiliatus est in timore mei causa. Inducam
malum in diebus eius. O felix penitentia que ad se dñi
traxit oculosq; furentem dñi sententiam confesso errore
mutauit; hoc idem & manasse in paralipomenonibus & nune
nius fecisse legimus. in propheta; publicanos quoq; in
euangelio. equibus primus non solum indulgentiam.
sed & regnum recipere meruit. alius in pendente
dñi fregit iram. Tertius pectus uerberans pugnis.
oculos non leuabat ad celum. & multo iustificator re
cessit. ^{publicanus} humili confessione uitiorum. quam fariseus
superbia uctatione uirtutum; non est loci huius
ut penitentiam predicem. & quasi contra montanum

776
nouatumq; scribens. dicam illam hostiam dñi esse placi-
bilem. & sacrificium dō spm̄ contribulatum. & mallo peniten-
tiam peccatoris quam mortem. & exsurge exsurge iherusa-
lem. & multa alia que prophetarum clangunt tube. hoc
unum loquar. quod & legentibus utilis sit. & presenti causę
conueniat. non est confusa dñm̄ interit. & ille eam non confun-
det in glo; aperuit cunctis uulnus suum. & decore^{lo} in corpore
cicatricem flens roma conspexit; dissuta habuit latera. nu-
dum caput. clausum os. non est ingressa ecclesiam dñi. sed dex-
tra castra cum maria sorore morisi. separata confedit; ut
quam sacerdos eicerat. ipse reuocaret. descendit. de solio dñi
ciarum suarum. accepit molam. fecit farinam. & discalcia-
tis pedibus transiit fluentia lacrimarum. sedit super
carbones ignis hui; ei fuere in adiutorium; faciem Post.
quam secundo uiro placuerat uerberabat. oderat gemmas.
linteramina uidere non poterat. ornamenta fugiebat; sic do-
lebat quasi adulterium commisisset. & multis impendit me-
dicaminum^{unū}. uulnus sanare cupiebat; diu morati sumus in
penitentia. in qua uelut in uadoris locis. resedimus. ut ma-
ior nobis & absq; ullo impedimento sed laudem eius campus
aperiret; recepta sub oculis omnis^u ecclę communionē. quod
fecit. scilicet. in die bona malorum non est oblita. & post
naugragium rursus temptare poluit pericula nauigan-
di. quin potius omnem sensum quem habere poterat. erat
autem amplissimus & respondens generi eius dilapidauit
acuenit & in pecunia congregatum usibus pauperum^p
parauit. & primum omnium. $\overline{\text{M}}\overline{\text{Y}}\overline{\text{C}}\overline{\text{C}}\overline{\text{O}}\overline{\text{K}}\overline{\text{M}}\overline{\text{I}}\overline{\text{O}}\overline{\text{N}}$ instruit

in quo egrotantes colligeret de plateis & consumpta lan-
guoribus atq; inedia miserorum membra foueret. De-
scribam nunc diuersas hominum calamitates. Iracundas
nares. effosos oculos. semiuustos pedes. luridas manus.
tumentes taliaos. exile femur eruatatur gentia. & de
exaesis ac putridis carnibus uermiculos bullientes.
quotiens morbo regio & fetore confectos. humeris
suis ipsa portauit. quotiens lauro pusillenta uulne-
rum sanem. q. alius aspicere non audebat. prebe-
bat cibos propria manu. & spirans cadauer sor breuiumulus
inrigabat. scio multos diuites & religiosos obstomachi-
angustiam exercere huiusmodi misericordiam pro ali-
ena ministeria. & dementes esse pecunia non manu.
quos quidem non reprobato. & teneritudinem animi
nequaquam interpreto infidelitatem. sed sicut in be-
cillitate stomachi ueniam tribuo. sic per fectis men-
tis ardorem in celum laudibus. Magna fides ista
contemnit. scit quid in lazaro diues purpuratus ali-
quando non fecerit. quali superba mens retributione
damnata sit. Ille quem dispicimus quem uidere non
possumus. ad cuius intuitum nobis uomitus erumpit.
nostri similis est. De eodem ^{nobis} conformatus est luto
hisdem compactus elementis. quidquid patitur. & nos
pati possumus. uulnera eius. extimemus propria. et
omnis animi in alterum duritia. elementi ut nos
metipfos cogitationes. frangetur. non mihi si linguis
centum sint. oraq; centum ferrea uox. omnium mor-

pedore

lacione

borum percurrere nomina possim. quae fabiola intantum
 miserorum refrigeria commutauit. ut multi pauperum
 sani languentibus inuiderent: quamquam illa simili
 libertate erga clericos & monachos. ac uirgines fuerint.
 quod monasterium non illius opibus sustentatum est. quae
 nudum idem paralyticum ^{et inuicem} & clericum non fabiolae uestimen-
 ta texerunt. in quo se indigentium non effundit pre-
 ceptis. & festina largitio angusta misericordia eius roma
 fuit. per agrauit ergo insulas. & totum & rōscum ma-
 re uulsi quorumque prouinciam. haere conditos curuorum
 litorum sinus. In quibus monachorum consistunt chori. uel
 proprio chori uel proprio corpore uel transmissa perfide-
 les. ac scōs uiros munificentia circuibat. Unde repente
 & contra opinionem omnium iherosolimam nauigabat.
 ubi multarum excepta concursu. nro pauperimo usae
 hospitio: cuius societatis recordans. uideor mihi adhuc
 uidere. quam uidi ihū bene. quo illa feruore quo studio
 intenta erat: ^{diuinis} uoluminibus. & ueluti quan-
 dam famem faciare desiderans. per prophetas euange-
 lia psalmosque currebat: questiones proponens. & solutas
 recondens in sermone pectoris sub; nec uō satiebat audi-
 endi cupidine. sed addens scientiam. ad debā dolorem
 & quasi oleum flamma dicens: maioris ardoris fomen-
 ta capiebat; quodam die dum in manibus moysi nume-
 ros teneremus. & me uerecunde rogaret. Quid sibi
 uellet nominum tanta congeries. Cur singulis tribus
 in alius atque alius locis uariis iungerentur. quomodo

parump

balaam ariolus sic futura xpi misteria prophetaret.
ut nullus prope modum prophetarum tam aperte de eo
uaticinatus sit: respondi ut potui. & uisus sum interroga
tio mei satis facere; reuoluens ergo librum. peruenit ad
eum locum. ubi catalogus describitur omnium mansio
num. per quas de egypto egrediens populus peruenit
usque adfluenta iordanis; cumque causas & rationes
quereret singularum. in quibus dnm̄ esitau. in alius in
offenso cucurri pede. in plerisque simpliciter ignorantiam
confessus sum. Tunc uero magis cepit urguere. et
quasi mihi non licet. nescire quod nescio. & postulare. ac se
indignam tantis misteris dicere. quis plura. extorsit mi
hi negandi uerecundiam. ut proprium ei opus huiuscemo
di disputatiuncule pollicerer. quod usq; in presens tem
pus. ut nunc intellego dnm̄ uoluntate dilatatum. Reditur
memorie illius. ut sacerdotalibus prioris ad se uoluminis
inducta uestibus. per mundi huius sollicitudinem gaudeat
se ad terram repromissionis aliquando uenisse. Verū
quod cepimus persequamur; querentibus nobis ^{dignum} tante fe
ming habitaculum. cum ita solitudinem cuperet. ut
diuersorium maris carere nollet. Ecce subito discur
rentibus nuntus. orientis totus intremuit ab ultimam
meotidein inter glacialem thnam & massa geta
rum inmanes pplos. ubi causas irupibus feras gentes.
alexandri claustra cohibent. erupisse honorum exami
naq; pernicibus equis huc illucq; uolitantia. cedis pari
ter ad terroris cuncta complerent; aberat tunc ro

manus exercitus. & bellus civilibus in Italia tenebatur. hanc
 gentem herodotus refert subdario rege medorum uiginti annis
 orientem tenuisse captiuum. atq; ab aegyptiis & hiopibus an
 num exisse uectigal; aduectat ih̄ ab urbe roma^{na} tales ultra
 bestias; insperati ubiq; aderant. & famam celeritate uincentes. non
 religioni. non dignitatib; non aetati. non uagienti miserabantur
 infanti & cogebantur mori. quid dudum uiuere cōperant; & nesci
 entes malum suum. Inter^h ostium manus aetela ridebant;
 consonus inter omnes rumor petere eos hierosolimam. & ob
 nimiam auri cupiditatem. ad hanc urbem cūrere. nisi neglec
 ti. paucis incurias ardebantur; antiochiam thiēus uolens
 a terra abrūpere. insulam querebat antiquam; tunc & nos
 conpulsus sumus parare naues. esse in litore. aduentum hosti
 um p̄cauere. & se uentibus uentis. magis barbaros metuere.
 quam naufragium; non tam propriis saluti. quam uirginum
 castimonie prouidentes; Erat in illo tempore quaedam apud
 nos dissensio. & barbarorum pugna domestica bella supe
 rabant; nos in oriente tenuerunt iam fixēse sedes. & inue
 teratum scōrum. locorum desiderium; Illaq; tota in facti
 nis. & in omni orbe peregrina reuersa est ad patriam; ibi
 pauper uiueret. ubi diues fuerat manens in alieno. que
 multos prius hospites habuit & nesci monem longius traham.
 in conspectu romane urbis pauperibus erogaret. quod illa
 teste uendiderat. Nos hōs tantum. ^{modo} dolemus. quod preciosis
 simum de scis locis monile perdidimus; recepit roma quod
 amiserat. hac procaz & maledica lingua gentilium oculorū
 testimonium quo^{cor} futata est; laudent ceteri misericordiam

eius. humilitatem. fidem. Ego ardorem arumi plus lauda-
bo. Librum quo heliodorum quondam iuuenis adherenti
cohortatus sum. tenebat memoriter. & romans cernens
moeniam. inclusam se esse plangebat. oblitaⁱⁿ sexus fragili-
tatis inmemor. ac solitudinis tantum cupida. ibi erat ubi
mo morabatur. non poterat teneri consiliis amicorum. ita
ex urbe quasi de vinculis gestiebat erumpere. dispensatione
peccuniarum & cautam distributionem. genus infidelitatis uocabat.
non alius elemosinam tribueret. & suis pariter effusis. ipsa
pro xpo stipes obtabat accipere. sic inpatientis erat morarum.
ut illam crederes perfecturam; itaq; dum semper ^{paret.} mors eam
inuenire non potuit in paratam. Inter laudes femine subito
mihi pampachius meus exortitur. paulina dormit. ut iste uigi-
let; precedit maritum. ut xpo famulum derelinquat; hic
heres uxoris. & hereditatis alii possessores certabant uir
& femina; Quis in portu habrahs tabernaculum figeret
& hec erat in utrumq; contentio; quis humanitate supera-
ret. uicit uterq; & uterque superatus est; ambos eue-
ctos & uictores fatentur; dum ad alter cupiebat. uterque
perfectit; iunguntur opes. sociant uoluntates. ut quode-
mulatio dissipatura erat. concordia cresceret; Neccum
dictum iam factum emittur hospitium. & ad ospitium
turba concurrat; non est labor in iacob. nec dolor in isrl.;
adducunt maria quos in gremio suo terra suscipiat.
mittit roma properantes. Quos nauigaturos litus mol-
le confoueat. Quod publius semel fecit ⁱⁿ insula. me-
leta erga unum apostolum; & ne contradictioni locum

X

tribuam . in una naue hoc isti & frequenter faciunt .
 & in plures ; nec hoc solum inopum necessitas sustentatur .
 sed pro nae in omni munificencia aliquid ead habentibus pro
 uidet ; xenodochium in portu romano situm . totus pariter mun
 dus audiuit ; sub ^{ona} maiestate didicit brethana . quod egiptus
 & parthi ^{ue} agnoscant ; uero quod scriptum est . timentibus dm
 omnia cooperantur in bonum . in obitu tante femine uidimus
 conprobatum quodam presagio futurorum ; ad multos scripse
 rat monachos . & uenirent & graui honore laborante absol
 ueret ; faceret que sibi de iniquo mammona amicos . que eam
 reciperent in eterna tabernacula ueneranda ^{amici} mihi facti
 sunt . dormiuit illa quod noluit . & deposito tante sarcina
 leuior uolauit ad celum ; quam haberet uiuentis fabiole
 roma miraculum . in mortua demonstrabat ; nec dum spm
 exalauerat . nec dum debitam xpo reddiderat animam . etiam
 fama uolans tante prenentia luctus totius orbis populus ad
 exequias congregabat ; sonabant psalmi . & auribus tecta templo
 rum resonans in sublime att quatiabat ; hic iuuenum cho
 rus . ille senum qui carmine laudes femineas & facta ferant ;
 non sic furus . de gallis . non papirius de samnitibus . non scipio
 denuntiatia . non pompeius de ponti gentibus triumphauit ;
 illi corpora uicerant ; hec spiritales nequicias subiugauit ; audio
 precedentium turmas . & ceteruatum exequis eius multitudi
 ne fluctuante ; Non platea . non porticus . non imminentia
 de super tecta capere poterant prospectantes ; Tunc suos
 in unum populos ^{roma} conspexit . fauebant sibi homines in glo
 ria penitentis ; nec mirum si de eius salute omnes exulta

at
reboant

rent. de cuius conuersione angeli letabuntur in ce-
lo; hoc tibi fabiola ingenii mei senile munus. has officio-
rum inferias dedi, laudabimus sepe uirgines. ^{undar} ac marita-
tas quarum semper fructu candida uestimenta. que
sequuntur agnum quocumq; uadit. felix preconium.
quod nulla totius uite sorde maculatur; procliuior. faces-
sat in uicia. si pater familias bonus est. quare oculus
nofter malus; est que incidit in latrones. xpi hume-
ris reportata est; multe mansiones sunt apud patrem;
ubi habundauit peccatum. super habundauit gratia;
cui plus dimittitur: plus amat

XXI. **HIERONIMUS AD EAM DE INSTITUTIONE FILIAE**

Apostolus paulus scribens ad corinthios & eundem xpi
ecliam sacris instruendis disciplinis inter cetera
mandata hoc quoq; posuit dicens. si qua mulier
habet uirum infidelem & hic consensit habi-
tare cum ea non dimittat uirum suum. Scificatus
est enim uir infidelis in uxore fidei & scificata est muli-
er infidelis in uiro fidei. Alioquin filii uestri in
mundi essent. Nunc autem mundi sunt sicut forte
actenus uidebuntur nimium discipline uincula laxa-
ta & preceptis indulgentia preceptoris. consideret do-
mum patris tui clarissimi quidem & eruditissimi ui-
ri ~~et~~ adhuc ambulantis in tenebris & intellegit con-
siliu apostoli. illuc proficisce ut radices amaritudi-
ne dulcedo fructum compensaret. & uires uirgule
balsami preciosa sudarent. tu es nata de pari matre